

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2013/2014

Destinace (země, město): Velká Británie, Glasgow

Jméno, příjmení: Mgr. Katarína Čermáková, Ph.D.

Lektorát českého jazyka a literatury na univerzitě v Glasgow je součástí College of Arts, a v rámci ní School of Modern Languages & Cultures. Společně s ruštinou a polštinou tvoří centrum slovanských studií (Slavonic studies). Glasgow university je, co do rozsahu studia jazyků a kultur, druhou nejvýznamnější institucí v Británii a jedinou takovou ve Skotsku. Glasgow university patří ke čtyřem nejstarším a nejvýznamnějším britským univerzitám (Oxford, Cambridge, St. Andrews a Glasgow). Byla založena r. 1451. Slavonic studies na Glasgow university vstupují se svými bohemistickými a jinými středo- a východoevropskými kurzy do celé řady kurzů na filozofické fakultě i na fakultě sociálních věd, takže se se středo- a východoevropskou problematikou seznamují každoročně stovky studentů. Slavonic Studies Section (Czech, Russian, Polish) glasgowské School of Modern Languages and Cultures úzce synergicky spolupracuje se sociálněvědnou katedrou Central and East European Studies (CEES).

V programu Central and East European Studies (CEES) mohou studenti navštěvovat srovnávací studia zahrnující ekonomiku, politiku, sociologii, historii, slovanská studia a jazyky jako je čeština, polština, maďarština a ruština a pobaltské jazyky. Takto získávají zkušenosti jak na poli socio-ekonomickém, tak i socio-kulturním a socio-politickém, zejména v souvislosti se změnami ve střední a východní Evropě. Central a East European Studies na univerzitě v Glasgow jsou ceněny zejména pro jejich různorodost a preciznost.

Takto pojatá srovnávací studia mají nespornou výhodu, protože se díky nim česká studia nevyučují jako izolovaný a jednostranně zaměřený obor, ale naopak jsou součástí širokého spektra dalších kurzů, se kterými jsou propojená a se kterými velmi úzce spolupracují. To je důležité zejména proto, že si češtinu přibírají ke svému oboru i studenti, kteří prakticky s českými studii nemají nic společného.

Čeština nabízí kromě jazykových kurzů, také kurzy týkající se české kultury a historie. Studenti se mohou seznámit s českým filmem, literaturou, i například s cenzurou v západní kultuře. Tyto kurzy jsou přednášeny v angličtině. V literárních kurzech je součástí výuky i literatura polská a ruská a výběr českých, polských a ruských filmů v rámci kurzů soustředěných pod obecným názvem Comparative Literature. Díky těmto širokým možnostem a výběru jsou česká studia vyučována na všech úrovních výuky, tzn. undergraduate, postgraduate a Ph.D.

Podmínkou pro proniknutí do kulturního diskursu střední Evropy je přirozeně zvládnutí jazyka, na což dávají Slavonic Studies velký důraz. Základními kurzy jsou Czech 1 a 2. Czech Level 1 je otevřený všem studentům, kteří nastupují do prvního ročníku a studují češtinu jako jeden ze tří oborů. Studenti za rok získají základy jazyka a zvolí si k dalšímu studiu dva ze tří oborů, které v prvním ročníku absolvovali. Pokud si vyberou češtinu, pokračují do Czech 2. Navazují tzv. honours (rok 3, 4), kurzy postgraduální, konkrétně MPhil (Master of Philosophy), který trvá 1 rok a je srovnatelný s PhDr. Je to roční postgraduální program, v jehož rámci, vyžaduje-li to obor a závěrečná práce, studenti studují cizí jazyk. Za rok by měli ovládnout jazyk natolik, aby zvládli se slovníkem číst odbornou literaturu ze studovaného oboru. Studenti jsou většinou zaregistrováni na katedrách historie, politologie či sociologie. V neposlední řadě je to M. Res., který je dvouletý. Navazuje Ph.D.

Čeština v současnosti působí na univerzitě v Glasgow díky podpoře a schopnostem PhDr. Čulíka, který věnuje velkou energii na prosazení její existence, zájmů a potřeb. Dr. Čulík zajišťuje v současnosti například kurzy o českém filmu, literatuře, kultuře nebo cenzuře v západních kulturách. Kromě výuky se věnuje také odbornému výzkumu a spolupráci s českými centry a zastupitelstvím České republiky. Působí zde také Dr. Mirna Solic, která je odborníkem na českou literaturu a komparatistiku. Rok 2013/14 strávila v rámci výměnného programu na univerzitě Palackého v Olomouci.

Lektorka zajišťuje výuku jazykových kurzů na všech úrovních. Kurzy začínají na úrovni začátečníků a pokračují až na pokročilou úroveň honours a Ph.D.

V roce 2013/14 se vyučovaly tyto kurzy:

Czech 1	4 hodiny týdně
Subsidiaries Czech language (Begin)	4 hodiny týdně
Czech 1 Early exit	4 hodiny týdně
Czech for Social Scientists (Begin)	4 hodiny týdně
PG Beginners Czech 1	4 hodiny týdně
Czech 2	4 hodiny týdně
Subsidiaries Czech language (Interm)	4 hodiny týdně

Czech for Social Scientists (Interm)	4 hodiny týdně
PG Intermediate Czech	4 hodiny týdně
PhD	2 hodiny týdně

Advanced Translation from Czech into English and from English into Czech, for postgraduate students
2 hodiny týdně

Kurzy kombinují dovednosti gramatiky, čtení, psaní, konverzace a překladu. V roce 2013/14 studovalo češtinu celkem 26 studentů ve všech zmíněných kurzech. Při sloučení pokročilostí vyučuje lektorka 18 hodin týdně.

Kurzy českého jazyka probíhají v rámci denní výuky v budově univerzity, a to v samostatných učebnách vybavených potřebným technickým zařízením (počítač, internet, audio, video). K dispozici je i plně technicky vybavená jazyková knihovna. V knihovně je skvěle zastoupená klasická česká literatura i odborné materiály týkající se českého jazyka a literatury. Knihovna je pro její obsáhlost vyhledávaná i odborníky z České republiky k jejich výzkumu. Lze využívat i meziknihovní zasilatelskou službu.

Lektor může používat svoji vlastní kancelář s počítačem připojeným na internet. Na kopírování má nárok během celého školního roku, samostatně bez limitu. Spolupráce s kolegy a celou katedrou je na výborné úrovni, všichni jsou velmi ochotní kdykoliv pomoci a vycházejí maximálně vstříc.

Lektorka pracuje velmi samostatně, kdy je na ni kladená velká důvěra. Přípravuje veškeré potřebné materiály pro výuku kurzů, samostatně vytváří jejich strukturu, průběh a cíle. Spolupráce se studenty je na dobré úrovni, protože kurzy tvoří menší počet posluchačů. Lektorka dále připravuje všechny průběžné i závěrečné testy a zkoušky, organizuje ústní část závěrečných zkoušek a vytváří závěrečnou klasifikaci. Příležitostně pomáhá při vedení semináře o českém filmu.

Součástí práce lektora je i práce s výukovým portálem Moodle. Kromě vytváření průběžných materiálů k výuce se lektorka také podílí na tvorbě online kurzu pro začátečníky, který bude vyučován od ledna 2015.

Lektorka se také aktivně účastní akcí organizovaných univerzitou, jako setkání se studenty, organizačních schůzek nebo diskuzí na zlepšení efektivity výuky a ústních zkoušek při výuce cizích jazyků.

Glasgowské univerzitě se daří úspěšně vysílat studenty na studium v České republice. V tomto školním roce byl na výměnném pobytu Erasmus na Masarykově univerzitě v Brně jeden student, na FF UK v Praze dva studenti, z toho jeden doktorand, a na letních školách slovanských studií v Poděbradech, Plzni, Českých Budějovicích a v Olomouci byli čtyři studenti.

Základním studijním materiálem je učebnice Lídy Holé New Czech Step By Step 1 (Praha 2004) a Česky krok za krokem 2 (Praha 2009). Dále se používají doplňkové materiály a podklady například z těchto učebnic:

Adamovičová, A. – Ivanovová, D.: Basic Czech I, II, III. Praha 2007, 2010

Holá, L.: Czech Express 1, 2. Praha 2006

Roubalová, E.: Učíme se česky. Praha 2005

Cvejnová, J.: Co chcete vědět o České republice. Praha 2008

Trnková, A.: Cvičení z české mluvnice pro cizince. Praha 1998

Rešková, I. – Pintarová, M.: Communicative Czech Elementary. Praha 2005

Rešková, I. – Pintarová, M.: Communicative Czech Intermediate. Praha 2004

Sovová J. – Casadei L.: Textová cvičebnice pro zahraniční bohemisty, gramatika, konverzace, překlad. Olomouc 2005

Nekovářová, A.: Čeština pro život. Praha 2008

Nekovářová, A.: Čeština pro život 2. Praha 2012

Adamovičová, A.: Nebojte se češtiny. Praha 2005

Kořánová, I.: Česká čítanka. Praha 2012

Adaptovaná česká próza od L. Holé na různých úrovních

Mezi neformálně organizovanými setkáními bych zmínila například vánoční večírek konaný na konci zimního semestru, v prosinci 2013. Snahou bylo seznámit studenty s českými Vánocemi a vánočními tradicemi.

Výuka češtiny na univerzitě v Glasgow má více než 60letou tradici a patří nepochybně k nejvýznamnějším českým pracovištím v zahraničí. Odvádí velkou práci na poli propagace české kultury a jazyka. Do budoucnosti je zaručeně důležité její práci udržet a podporovat.

Mgr. Katarína Čermáková, Ph.D.